СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Юлия Захариева,
член на жури за присъждане
на образователна и научна степен „доктор“
на Гергана Радойкова

Темата на представената дисертация е „Дефицитът на отчетност в изпълнителната власт на Европейския съюз след влизане в сила на Договора от Лисабон“. Изборът на темата свидетелства за интереса на докторанта към остро актуални проблеми, слабо изследвани в българската специализирана литература и с подчертано практико-приложно значение.

Целта на изследването е ясно формулирана и са изведени четири основни задачи за реализацията й. Това прави структурирането на дисертацията логично. Последователно са анализирани демократичната отчетност в ЕС и факторите, провокиращи дефицити в отчетността, като е разкрита органичната връзка между тези дефицити и демократичния дефицит във функционирането на ЕС. Глава втора е посветена на изпълнителните правомощия в ЕС в тяхната динамика през годините с акцент върху последните решения след ревизията от Лисабон и на проблемите с отчетността в Европейската комисия, Съвета на ЕС и изпълнителните агенции. Глава трета изследва демократичната отчетност на Европейския съвет в два аспекта – пред Европейския парламента и на национално ниво.

Докторантката много добре познава изследваната проблематика. Използва ефективно посочените от нея методи. Работи прецизно със значителен брой библиографски, нормативни и документационни източници. Прави самостоятелни изводи и ги защитава. Направен е опит да се потвърди хипотезата, че ревизията от Лисабон създава възможности за преодоляване на дефицита на отчетност в изпълнителната власт в ЕС и веднага е подчертано, че тези възможности не се оползотворяват пълноценно в практиката. Много точно е твърдението, че изпълнителната власт в ЕС „не може да бъде отъждествявана със същите характеристики, присъщи на класическата рамка на разделение на властите в националната държава“. Тази рамка е в основата на академичния дебат и в САЩ, и в Европа по проблемите на демократичната отчетност, който се гради върху преценката на взаимодействието между форум-упълномощител и актьор-изпълнител.

Докторантката подчертава спецификата на ЕС като уникална интеграционна формация, но в някои свои анализи прилага матрицата форум-упълномощител и актьор-изпълнител в съдържанието ѝ, характерно за националната държава, което води до някои неточности.

Европейският парламент и след Лисабон не е форум-упълномощител. От 1992 г. той може да поиска от Европейската комисия да стартира нормотворчески процес, но не може да я задължи. За титуляри на изпълнителната власт в ЕС не може да се говори в множествено число. Титуляри са държавите, а в институционален план това е Съветът на ЕС. Той делегира изпълнението на взетите решения на Европейската комисия, а в областите на споделената компетентност, само когато по силата на принципа на субсидиарност мерките по изпълнението трябва да се приемат на общностно ниво.

Новият статут на Европейския съвет не го превръща в ключов титуляр на изпълнителната власт. И след Лисабон Европейският съвет продължава само да информира Европейския парламент след своите сесии, а не да се отича като пред упълномощител. Присъствието на председателя на ЕП на сесиите на Европейския съвет се свежда до представянето на мнението на институцията в началото на заседанието. След това той напуска залата и не участва в дебата. При това положение трудно можем да говорим за реален парламентарен контрол.

Парламентарната асамблея от 1952 г. до 1986 г. не е одобрявала решенията на Висшата власт или на Съвета на министрите. Процедурата на одобрение се въвежда едва с Единния европейски акт. Дотогава тя има само консултативни функции единствената ѝ мощ се е свеждала до правото да гласува недоверие на Висшата власт или на ЕК, което никога не се е случвало през годините.

Могат да бъдат направени и други бележки, но нито те, нито посочените неточности не могат да променят общата положителна оценка за дисертацията, която отговоря на всички изисквания и ми позволява да предложа да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор“ на Гергана Радойкова.

София, доц. д-р Юлия Захариева

7.04.2014 г.